

Isabel de Silva

PAKKORUOTSI I OLIKA KONTEXTER

Tematisk diskursanalys av begreppet *pakkoruotsi* på
diskussionsforumet Suomi24

Fakulteten för informationsteknologi och kommunikation
Studieinriktningen i nordiska språk
Kandidatavhandling
April 2025

SAMMANDRAG

Isabel de Silva: Pakkoruotsi i olika kontexter: Tematisk diskursanalys av begreppet *pakkoruotsi* på diskussionsforumet Suomi24
Kandidatavhandling
Tammerfors universitet
Fakulteten för informationsteknologi och kommunikation
Studieinriktningen i nordiska språk
April 2025

I denna kandidatavhandling undersöker jag användningen av begreppet *pakkoruotsi* på diskussionsforumet Suomi24. Syftet med avhandlingen är att identifiera vilka tematiska mönster och diskurser som förekommer i diskussionerna, särskilt i vilka kontexter det talas om pakkoruotsi och vidare om hela fenomenet. Studien syftar även till att kategorisera och analysera argument som framkommer om pakkoruotsi bland finskspråkiga medborgare. Som forskningsfrågor har jag tre frågeställningar: 1. Vilka teman och diskurser kan identifieras i användarnas kommentarer om pakkoruotsi på Suomi24? 2. Vilka faktorer lyfts fram för och mot pakkoruotsi? 3. Hur reflekterar diskurserna kring pakkoruotsi bredare samhällsfrågor om språkpolitik i Finland? Utifrån dessa forskningsfrågor undersöker jag de olika kontexterna.

Forskningsmaterialet består av 75 kommentarer från diskussionsforumet Suomi24 med sökordet "pakkoruotsi". Jag har endast valt materialet som har publicerats på 2020-talet. Materialinsamlingen skedde i oktober 2024. Som analysmetod använder jag tematisk diskursanalys, där materialet kategoriseras och analyseras enligt teman. Tematisk kategorisering har gjorts enligt modellen från Braun & Clarke (2006:87).

De teoretiska utgångspunkterna för denna studie innefattar historien om begreppet pakkoruotsi och dess betydelse, tvåspråkighetens roll i Finland och ändringarna i språkens ställningar samt begreppet diskurs och dess betydelse i denna avhandling. Själva begreppet pakkoruotsi tar jag upp även ur den svenska översättningens (tvångssvenska) synvinkel. Språkpolitiken ingår som en betydande del av de teoretiska utgångspunkterna eftersom uppkomsten och användningen av begreppet anknyter till språkens ställning.

Pakkoruotsi får både motstånd och stöd på diskussionsforumet Suomi24. Motståndet handlar till stor del om utbildning, historisk orättvisa och maktrelationer mellan finskspråkiga och svenskspråkiga. Språkpolitiken kritiseras för att den är politiskt motiverad i stället för att vara praktiskt nyttig. Samtidigt får pakkoruotsi även stöd. Den motiveras med tvåspråkighetens kognitiva fördelar, EU:s språkkrav och nyttan av språkkunskaper i arbetslivet. Diskussionerna handlar om valfrihet, där åsikterna går åt båda håll. Diskussionsämnets återkommande natur visar dess samhällsbetydelse och potential att vara en del i språkpolitiskt beslutsfattande.

Nyckelord: pakkoruotsi, tvåspråkighet, språkpolitik, språkutbildning

Originaliteten av denna avhandling har granskats med Turnitin Originality Check-programmet.

TIIVISTELMÄ

Isabel de Silva: Pakkoruotsi i olika kontexter: Tematisk diskursanalys av begreppet *pakkoruotsi* på diskussionsforumet Suomi24
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta
Pohjoismaisten kielten opintosuunta
Huhtikuu 2025

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastelen käsitteen *pakkoruotsi* käyttöä Suomi24-keskustelufoorumilla. Tutkielman tavoitteena on tunnistaa keskusteluissa esiintyvät temaattiset mallit ja diskurssit, sekä erityisesti ne yhteydet, joissa pakkoruotsista ja sen laajemmasta ilmiöstä puhutaan. Tutkielman tavoitteena on luokitella ja analysoida suomenkielisten suomalaisten esittämiä argumentteja pakkoruotsin puolesta ja sitä vastaan. Tutkielman apuna käytän kolmea tutkimuskysymystä: 1. Mitkä teemat ja diskurssit esiintyvät Suomi24-foorumin pakkoruotsia koskevista kommentteista? 2. Mitä tekijöitä foorumin käyttäjät esittävät pakkoruotsin puolesta ja sitä vastaan? 3. Miten pakkoruotsia koskevat diskurssit heijastavat laajempia kielipolitiikkaan liittyviä yhteiskunnallisia kysymyksiä Suomessa? Näiden tutkimuskysymysten pohjalta tarkastelen erilaisia kielenkäytön konteksteja.

Keräsin tutkimusaineistoni Suomi24-keskustelufoorumilta lokakuussa 2024. Käytin hakusanana ilmaisua pakkoruotsi ja valitsin aineistoon ainoastaan 2020-luvulla kirjoitettuja kommentteja. Tutkimusmenetelmänä käytin temaattista diskurssianalyysia, jonka mukaan aineisto luokitellaan ja analysoidaan teemojen mukaisesti. Temaattisen kategorisoinnin tein Braunin & Clarken (2006:87) mallin mukaan.

Tutkimuksen taustateoria perustuu pakkoruotsi-käsitteen historiaan ja merkitykseen, kaksikielisyyden rooliin Suomessa ja kielten aseman muutoksiin sekä diskurssin käsitteeseen ja merkitykseen tässä tutkielmassa. Pakkoruotsi-käsitteen yhteydessä tarkastelen myös syvemmin käsitteen syntyvaiheita ja vertaan sitä ilmiön ruotsinkieliseen käännökseen. Kielipolitiikka on tärkeä osa taustateoriaa, sillä se on ollut syynä käsitteen syntymiseen.

Tutkielman analyysistä ilmenee, että pakkoruotsia sekä vastustetaan että puolustetaan Suomi24-foorumin keskusteluissa. Vastustus liittyy suurelta osin koulutukseen, historialliseen epäoikeudenmukaisuuteen sekä suomen- ja ruotsinkielisten välisiin valtasuhteisiin. Kielipolitiikkaa kritisoidaan poliittisesti motivoituneeksi sen sijaan, että sitä pidettäisiin käytännöllisesti hyödyllisenä. Toisaalta pakkoruotsia puolustetaan kaksikielisyyden kognitiivisten hyötyjen, EU:n kielitaitovaatimusten ja kielitaidon työelämärelevanssin näkökulmasta. Keskusteluissa käsitellään myös valinnanvapautta, jonka osalta mielipiteet jakautuvat. Pakkoruotsi toistuu keskustelunaiheena, mikä osoittaa sen yhteiskunnallisen merkityksen ja potentiaalisen osana kielipoliittista päätöksentekoa.

Avainsanat: pakkoruotsi, kaksikielisuus, kielipolitiikka, kieltenopetus

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

TEKOÄLYN KÄYTTÖ OPINNÄYTTEESSÄ

Opinnäytteessäni on käytetty tekoälysovelluksia:

- Ei
 Kyllä

Ilmoitukseni mukaan olen käyttänyt opinnäytteessäni tutkielmaprosessin aikana seuraavia tekoälysovelluksia:

Tekoälysovellusten nimet ja versiot:

Käyttötarkoitus:

Osiot, joissa tekoälyä on käytetty:

Olen tietoinen siitä, että olen täysin vastuussa koko opinnäytteeni sisällöstä, mukaan lukien osat, joissa on hyödynnetty tekoälyä, ja hyväksyn vastuun mahdollisista eettisten ohjeiden rikkomuksista.

INNEHÅLL

1 INLEDNING	1
1.1 Syfte	2
1.2 Material	3
1.3 Metod	4
1.1 Tidigare forskning.....	5
2 TEORETISK REFERENSRAM	6
2.1 Pakkoruotsi.....	6
2.2 Tvåspråkighet.....	8
2.3 Diskurs	9
3 ANALYS	10
3.1 Språkutbildning och <i>pakkoruotsi</i>	11
3.1.1 Valfrihet.....	11
3.1.2 Språkkunskaper	12
3.1.3 Utbildning.....	13
3.1.4 Nyttighet.....	14
3.2 Ojämlighet och hat	15
3.2.1 Finlandssvenskarnas status.....	15
3.2.2 Språkpolitik	16
3.3 <i>Pakkoruotsi</i> i samhället över tid.....	17
3.3.1 Historiska argument	18
3.3.2 Samhälle	19
3.3.3 Språkställning.....	20
4 SAMMANFATTANDE DISKUSSION	20
REFERENSER	23

1 INLEDNING

Svenska som det andra inhemska språket har varit ett obligatoriskt skolämne i Finland i över 60 år (Eduskunta 2024), men det var först på 1990-talet då *pakkoruotsi* (sv. tvångssvenska) blev ett hett diskussionsämne då politikerna lyfte fram språkets status i undervisningen och föreslog att svenska skulle bli ett frivilligt ämne i läroplanen (SiVM 11/1990:19). År 2004 blev svenska ett frivilligt ämne i studentexamen och mot 2010-talet ökade den kritiska språkpolitiska debatten på ett betydande sätt (Saukkonen 2011:19). Begreppet *pakkoruotsi* används för att betona att språkundervisningen inte är frivillig utan obligatorisk för dem som har finska som modersmål i Finland. Själva termen är redan attitydladdad på ett negativt sätt och i dag är debatten fortfarande starkt på gång.

I medierna har debatten om *pakkoruotsi* varit negativ även om attitydmätningarna bland eleverna visar annat (Green-Vänttinen & Lehti-Eklund 2011:65). Negativa attityder kommer i så fall någon annanstans än från skolorna. Diskussionerna har bland annat handlat om att svenska är en historisk relik och att den inte är nyttig i dagens läge. Debatten om språkets status som minoritetsspråk väcker många åsikter därför att bara 5,3 % (ca 274 000 personer) av alla invånare i Finland har svenska som sitt första språk, och detta antal minskar dessutom hela tiden (Tilastokeskus 2022). Allt som allt har många olika argument getts för och emot *pakkoruotsi* under de senaste årtiondena.

Något som har gjort det möjligt att uttrycka sin åsikt om *pakkoruotsi* på 2000-talet är internet och speciellt diskussionsforumen. Där kan man fritt kommunicera med andra och speciellt debattera med dem som inte håller med. Diskussionsforumen ger en bra uppfattning om den allmänna opinionen eftersom alla har möjlighet att delta i diskussioner. *Pakkoruotsi* har varit ett populärt debattämne och det finns också andra synvinklar som ingår i denna diskussion. Det finns redan undersökningar om elevernas och lärarnas attityder till svenskundervisning (Green-Vänttinen & Lehti-Eklund 2011; Tammela 2019; Hakola 2020) men denna avhandling fokuserar på ett bredare perspektiv på *pakkoruotsi*. Fenomenet lever hela tiden och därför är det aktuellt att studera det.

Den här undersökningen tar fasta på begreppet *pakkoruotsi* på diskussionsforumet Suomi24. Först presenterar jag syftet och forskningsfrågorna och motiverar vikten av mitt ämne. Sedan fortsätter jag med material och metod när jag berättar om insamlingen av materialet och

metoden för analysen. Sedan kommer de teoretiska utgångspunkterna för avhandlingen och själva analysdelen om ämnet. Avslutningsvis sammanfattar jag hela undersökningen.

1.1 Syfte

Syftet med min avhandling är att undersöka hur begreppet pakkoruotsi framställs och används på diskussionsforumet Suomi24. Undersökningens mål är att identifiera vilka tematiska mönster och diskurser som förekommer i kommentarerna, särskilt i vilka kontexter det talas om pakkoruotsi. Studien syftar även till att kategorisera och analysera argumenten i diskussionsforumet i syfte att förstå vad som ger upphov till motstånd eller stöd för begreppet bland finskspråkiga medborgare. Särskilt ligger fokus på användningen av begreppet pakkoruotsi och hur olika argument avspeglar fenomenet som ligger bakom det. Att studera digitala diskussioner ger en äkta och aktuell bild av hur finskspråkiga i Finland uttrycker sina åsikter om svenska och kan visa på mönster som inte alltid kommer fram i officiella sammanhang eller enkäter. Forskningsfrågorna är:

1. Vilka teman och diskurser kan identifieras i användarnas kommentarer om pakkoruotsi på Suomi24?
2. Vilka faktorer lyfts fram för och emot pakkoruotsi?
3. Hur reflekterar diskurserna kring pakkoruotsi bredare samhällsfrågor om språkpolitik i Finland?

Genom att analysera diskurser om pakkoruotsi i diskussionsforumet kan studien ge mer information om hur språkfrågorna diskuteras och uppfattas bland finskspråkiga medborgare. Det är aktuellt att studera begreppet pakkoruotsi eftersom frågan fortsätter att väcka starka åsikter. Diskussionen har varit återkommande i olika delar av samhället, och Suomi24 avspeglar den pågående språkdebatten online. Diskussionerna utformas och förändras också i snabb takt i ett digitaliserat samhälle, vilket gör ämnet svårare att studera. Det blir särskilt viktigt att få veta hur dessa diskurser utvecklas och vad som sägs om värderingar och attityder just nu.

1.2 Material

Suomi24 är ett nätbaserat diskussionsforum som grundades 1998. Det är ett öppet forum där alla kan delta i diskussioner anonymt. Forumet består av olika ämnesområden, till exempel "samhälle", "förhållanden" och "orter". Suomi24 är ett av de största och populäraste diskussionsforumen i Finland (Suomi24 2024), och därför använder jag där publicerat material som preliminärt material. Suomi24 lockar vanligtvis användare med olika bakgrunder och erfarenheter men ofta är det personer med starka åsikter som uttrycker sina åsikter. Anmärkningsvärt är också antalet forumbesökare som läser diskussionerna men som inte själva publicerar. En fördel med att använda internetforum för forskning är att de erbjuder en rik källa till autentiskt material som uppstår utan att en forskare närvarar och påverkar vilken typ av diskurs och interaktion som skapas (Robinson 2001:706).

Undersökningsmaterialet består av fem olika diskussioner på Suomi24 som har olika antal kommentarer mellan 15 och 522 på finska. Först valde jag de 26 mest aktuella kedjorna och sedan valde jag de lämpligaste diskussionerna av dem som bäst passade mitt ämne, vilket blev till 5 diskussioner. De utvalda diskussionerna innehöll varierande argument och perspektiv, vilket möjliggjorde en djupare analys av hur begreppet pakkoruotsi konstrueras i diskursen. Jag ville inte fokusera på en enda kedja eftersom det ofta är samma skribenter som deltar i diskussionen. Därför har jag valt högst de 20 första kommentarerna per kedja, vilket betyder att mitt material består av 100 kommentarer. Den första kedjan har 15 kommentarer, och från de fyra andra kedjorna har jag valt de 20 första kommentarerna. I alla diskussioner ingår också den första kommentaren som diskussionen har börjat med. Vid kategoriseringen har jag utelämnat de kommentarer som saknade argument, det vill säga "tomma kommentarer", till exempel "jag håller med". Sammanlagt består mitt material av 75 olika kommentarer som innehåller ett varierande antal argument.

Jag har samlat in materialet utifrån antalet diskussionsinlägg i diskussionerna om pakkoruotsi. Materialet har publicerats på 2020-talet, vilket betyder att den första kommentaren i diskussionerna har publicerats på 2020-talet. Alla diskussioner fokuserar på begreppet pakkoruotsi som var mitt sökord, vilket betyder att varje rubrik innehåller detta ord. Jag anser att de valda 75 kommentarerna räcker för att ge en pålitlig bild av åsikterna. Det finns tillräckligt många synpunkter vilket gör det möjligt att analysera materialet kvalitativt. Med tanke på mina forskningsfrågor har jag också tillräckligt med material för att kunna svara på frågorna.

Det finns också nackdelar med anonymt material. Anonymiteten kan uppmuntra användare att uttrycka mer extrema eller kontroversiella åsikter än normalt, vilket kan leda till förvanskade forskningsresultat. Användare kan också missbruka forum genom att sprida hat och desinformation. Anonymt skrivande möjliggör både yttrandefrihet och mobbning (Harju 2018:68). Det är omöjligt att veta hur många olika användare som deltar i diskussioner eftersom skribenterna kan använda olika signaturer och kommentera hur många gånger som helst (Saukkonen 2011:88). Det är också viktigt att notera att anonyma diskussioner inte nödvändigtvis representerar breda befolkningsgrupper eller åsikter, och resultaten kan inte generaliseras för mycket. Själva sökordet kan dessutom attrahera mer negativa åsikter i sig.

När man analyserar kommentarer på diskussionsforum, är det viktigt att vara medveten om etiska aspekter som är kopplade till sådana undersökningar. Eftersom Suomi24 är ett offentligt diskussionsforum, är det accepterat att använda materialet i forskningen. Ändå blir det viktigt att samla in material på ett sätt som skyddar användarnas identitet. Användare på anonyma diskussionsforum förväntar sig att deras anonymitet respekteras. Det betyder att möjliga signaturer har utelämnats så att individen inte kan identifieras.

1.3 Metod

I avhandlingens fokus står frågan om hur *pakkoruotsi* talas om på diskussionsforumet. Utgångspunkten för analysen är kategorisering och analys av kommentarer, och därför har jag valt en tematisk analys som min primära metod. Jag använder den modell som Braun och Clarke (2006:77) har skapat, för den är användbar vid analysen av kvalitativa data. Analysen görs med sex olika steg som kräver tydlig genomgång av materialet: att bekanta sig med materialet, generera initiala koder, söka efter teman, granska teman, definiera och namnge teman och skapa rapporten (Braun & Clarke 2006:87). Enligt modellen har jag först identifierat 70 olika initiala koder i mitt material, till exempel ”historiskt argument” eller ”finlandssvenskar har det bättre”. Dessa koder har jag sedan analyserat utifrån mönster och samband, vilket ledde till nio subteman. Subtemana har grupperats vidare i teman utifrån deras gemensamma egenskaper och inbördes relationer i diskussionerna. Denna tematiska analys har slutligen resulterat i tre huvudteman: språkutbildning och *pakkoruotsi*, ojämlikhet och hat, samt *pakkoruotsi* i samhället över tid. Dessa teman utgör samtidigt diskurser som överlappar och skapar en mer omfattande struktur där vissa argument förstärker varandra, medan andra står i motsatsförhållande.

Diskursanalys har visat sig vara användbar i studier av språk och hur det formas i olika sociala sammanhang (Johnstone 2018:5). Diskursanalys som metod ger en djupare förståelse av de bakomliggande strukturerna för språkanvändning och konstruering av mening och argument. Kontexten spelar en avgörande roll i analysen, och diskursanalys tar också hänsyn till den bredare kontexten, såsom Finlands tvåspråkighet, språkpolitik, och historiska relationer mellan finsk- och svenskspråkiga.

Jag utnyttjar tematisk diskursanalys för att systematiskt identifiera teman och mönster i materialet, samt analysera kommentarerna på en djupare nivå. Ändå är tematisk analys en tolkande metod där forskaren spelar en central roll i att identifiera och tolka teman i materialet, vilket betyder att forskarens förutfattade meningar, perspektiv och tolkningar kan påverka analysen (Braun & Clarke 2006:80). En annan kritik mot tematisk analys är risken för informationsförlust när materialet reduceras till teman och subteman (Bryman 2001, citerad i Braun & Clarke 2006:89). När materialet kodas och delas upp i teman, finns en risk att sammanhang går förlorade, särskilt när det analyserade materialet består av korta kommentarer som på Suomi24-forumet.

1.4 Tidigare forskning

I sin doktorsavhandling går Janne Väistö (2017) igenom skolsvenskans historia och fokuserar på år 1968 då svenska blev ett obligatoriskt ämne i grundskolan. I sin undersökning ville Väistö få fram varför man bestämde sig för obligatorisk svenska och vilka som fattade beslutet. Resultaten visar att orsaken till den obligatoriska svenskan hänger samman med svenska språkets status i samhället och inte med språkundervisningen Svenska handlar också om språkidentitet och samhörighet med Norden och har i så fall varit viktig i Finland för alla medborgare. (Väistö 2011:1–288.) Den här studien är viktig för min avhandling eftersom den handlar om pakkoruotsi och dess historia. Studien återger språkdebatten och hur den har börjat.

Auli Harju (2018) undersöker Suomi24-forumdiskussionerna som ett utrymme för möten och växelverkan mellan användarna. Syftet har varit att ta reda på hur användare uppfattar forumdiskussioner, anonymitet och forumets karaktär som diskussionsutrymme. Resultaten visar att användare å ena sidan kräver bildade och respektfulla diskussioner, å andra sidan total yttrandefrihet. En del av respondenterna ansåg till och med att det var positivt att forumet möjliggör anonymt skrivande. De enskilda samtalen och de mänskliga kontakterna upplevdes

betydelsefulla. Detta förutsätter ibland att man tolererar otrevliga fenomen i samtalskulturen. (Harju 2018:51–74.) Artikeln har samma Suomi24-diskussioner som material såsom min avhandling och är därför värdefull.

Diskussionsforum har undersökts även internationellt. Bland annat fokuserar Louise F. Pendry och Jessica Salvatore (2015) på interaktion och undersöker när, varför och hur det kan förändra användare. Diskussionsforumen är en av de sista platserna på nätet som ger användaren möjlighet till anonym interaktion. Resultaten visar att det populäraste motivet att gå med i diskussionsforum är att söka information, jämfört med till exempel att dela information, eller att hitta andra att relatera till. Pendry och Salvatore hävdar också att diskussionsforumen kan främja individens välmående eftersom forumen ger socialt kapital och möjlighet att kommunicera med andra användare. Användare kan identifiera sig med andra och diskutera ämnen som de själva är intresserade av. (Pendry & Salvatore 2015:211–220.) Den här rapporten ger nyttig information om diskussionsforum som plats för interaktion.

2 TEORETISK REFERENSRAM

I det här kapitlet går jag djupare in på begreppen som är viktiga i analysen och i hela avhandlingen: *Pakkoruotsi*, *tvåspråkighet* och *diskurs*. Kapitlet innehåller olika definitioner av begreppen ur olika synvinklar och studieområden. Jag presenterar även begreppen historiska bakgrund i Finland och berättar vilken inverkan de har i samhället nuförtiden.

2.1 Pakkoruotsi

Begreppet pakkoruotsi (sv. tvångssvenska) har en lång och laddad historia i Finland och är nära kopplat till landets språkpolitik och historiska relationer mellan det finska och det svenska språket. Svenska blev ett obligatoriskt skolämne i Finland efter grundskolelagen 1968 (Väistö 2017:1) och är det fortfarande för alla elever i grundskolan. Kontroversiella punkter i grundskolelagen var uttryckligen undervisningen i främmande språk (Kielilakikomitea 2000). Skolämnena regleras i nationella läroplaner som förnyas varje tio år, och svenska är det enda språket som måste ingå i grundskolans läroplan (Utbildningsstyrelsen 2025). I samband med studentexamensreformen 2004 blev det andra inhemska språket frivilligt i studentexamen med motivering att studenternas valfrihet skulle öka (Ihalainen m.fl. 2011:19). Antalet timmar i svenskundervisningen har minskat från 1968 (Kielilakikomitea 2000) och eleverna börjar

studera svenska redan i årskurs 6. Svenskans roll skyddas av språklagarna även om avskaffande av svenskundervisningen vid högskolorna (Eduskunta 2012) och de minskade språkkunskaperna i svenska har diskuterats (Undervisnings- och kulturministeriet 2024).

Trots att svenska har varit obligatoriskt sedan 1960-talet, var det först på 1980-talet som Finskhetförbundets kampanj mot obligatorisk svenskundervisning började, och begreppet *pakkoruotsi* blev allmänt känt. Professor Erkki Pihkala, förbundets ordförande 1988–1996, anses ha myntat termen, inspirerad av det finska uttrycket "pakkopulla" (något motvilligt men nödvändigt). Likheten med det tidigare uttrycket "tvångsryska" från förtrycksåren bidrog också till begreppets genomslag. Debatten fick uppmärksamhet i medierna i slutet av 1980-talet, vilket avspeglade tidens förändrade politiska klimat. (Väistö 2017.) Därefter har det kommit nya ord som associeras till *pakkoruotsi*, till exempel *pakkoruotsittaja* (tvångsförsvenskare) (Fagerholm 2020:180) som används på ett negativt sätt om personer som talar för svenskundervisningen. Ett annat ord är participformen *pakkoruotsittaminen* som har sitt ursprung i ordet *pakkoruotsi* (Salmi 2023:7).

Pakkoruotsi används bland den finskspråkiga befolkningen i Finland då de kritiserar den obligatoriska skolsvenskan. Begreppet ger uttryck för en uppfattning om att undervisningen i svenska är påtvingad snarare än frivillig, vilket vissa motståndare ser som ett uttryck för orättvisa eller ett hinder för individuella val. Begreppet handlar mer om användarens attityder än svenska som språk (Salmi 2023:7). Enligt Kielitoimiston sanakirja (2024b) används *pakkoruotsi* "ruotsin kielestä pakollisena (ja vastentahtoisesti opiskeltavana) kouluaineena", dvs. om svenska som obligatoriskt och motvilligt studerat skolämne, vilket betonar användningen av termen i skolkontexten. *Pakkoruotsi* används i vilket fall som helst i olika kontexter och också som debattämne om hela tvåspråkigheten i Finland.

Det finska ordet *pakkoruotsi* har sitt ursprung från *pakollinen ruotsi* men på svenska finns det en stor skillnad mellan översättningarna *tvångssvenska* och *obligatorisk svenska*. Ordet *tvång* betyder 'utnyttjande av fysisk styrka eller maktställning för att förmå (någon) till visst önskvärt handlande' (SAOB 2024) men det motsvarande ordet *pakko* på finska kan översättas med "krav" eller "nödvändighet" till svenska och behöver inte ha något med fysisk styrka att göra (Kielitoimiston sanakirja 2024a). I detta fall är översättningen *tvångssvenska* mer strukturellt än semantiskt motiverad. *Obligatorisk svenska* liknar mer originalbegreppet *pakkoruotsi* än *tvångssvenska*. I så fall finns det en stor skillnad mellan begreppen *pakkoruotsi*

och tvångssvenska. Materialet i min avhandling handlar om pakkoruotsi och inte tvångssvenska även om de ibland kan användas på ett liknande sätt.

2.2 Tvåspråkighet

I Finland innebär tvåspråkighet att både finska och svenska är officiella språk. Enligt Justitieministeriet och grundlagen ”ska det allmänna tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder” (Justitieministeriet 2024). Tvåspråkighet i Finland handlar därmed inte bara om språk utan också om kulturella rättigheter, jämlikhet och historiska band.

Svenskans historia i Finland och därmed Finlands tvåspråkighet är nära kopplade till landets historiska relation med Sverige och dess utveckling som en del av det svenska riket. Under medeltiden flyttade de första svenska nybyggarna till Finlands kust- och skärgårdsområden, vilket etablerade svenska som ett betydande språk i regionen (Elio 2004:219). På 1600-talet var andelen svenskspråkiga i Finlands region till och med 18 % (Karlsson 2017:28). Undervisningen började öka under 1700-talet och många finskspråkiga föräldrar skickade sina barn till svenska skriftskolor som snart blev obligatoriska (Hårdstedt 2023:105). Svenska språket visade sig vara det nyttigaste språket eftersom finska saknade officiellt status.

Finskans och svenskans ställning började ändras när Finland blev en autonom del av Ryssland i början av 1800-talet (Hårdstedt 2023:153). Finska fick sitt första officiella erkännande år 1863 och blev lite senare ett officiellt språk vid sidan av svenska (Varis 2015:84). Alla svenskspråkiga i Finland ville dock inte förbättra finskans ställning på grund av ökad byråkrati och ovilja att lära sig finska (Elio 2004:222). Kampen mellan anhängare av svenska och finska, svekomaner och fennomaner, präglade mycket av 1800-talets politik och kultur, vilket gav upphov till nya politiska partier. Under förtrycksperioderna i början av 1900-talet försökte Ryssland intensifiera russifieringen, vilket i stället förstärkte den nationella identiteten och tvåspråkighetens ställning i Finland (Varis 2015:85). I början av 1900-talet fick Finlands svenskspråkiga befolkning också benämningen ”finlandssvensk/suomenruotsalainen”. På så sätt kunde man skilja mellan den svenskspråkiga befolkningen i Finland och i Sverige. (Väistö 2017:51.)

När Finland blev självständigt år 1917 hade både svenska och finska redan etablerat sig som starka nationalspråk. Detta lades till grund för Finlands officiella tvåspråkighet som skrevs in i

landets första grundlag 1919 och som fortfarande gäller (Elio 2004:223). Språkkonflikten fortsatte trots etableringen. Konflikterna handlade till stor del om utbildningen, och speciellt om språket vid Helsingfors universitet (Väistö 2017:52) som senare blev finskspråkigt (Elio 2004:222). Långt in på 1960-talet fattades många beslut som var till nytta för svenska språket och den svenskspråkiga befolkningen. Orsaken var statsminister och lite senare president J. K. Paasikivi (Väistö 2017:55) vars politik handlade om en god bild av Finland i västvärlden efter kriget. Ändå sjönk andelen svenskspråkiga mellan 1950- och 1990-talet från 8,6 procent till 5,9 procent på grund av avflyttning och språkregistrering som finsk- eller svenskspråkig (Väistö 2017:30).

Finlands tvåspråkighet syns i dagens värld på olika sätt. En fjärdedel av de finskspråkiga kan tala svenska, vilket gör att svenska är det språk efter engelska som finländarna oftast kan tala (Wainikainen 2017:51). Radio- och tv-bolaget YLE har en egen svenskspråkig avdelning som har haft sina egna kanaler sedan 2001 (Elio 2004:226). Det övriga Norden har varit en viktig del av den finlandssvenska kulturen och hela kulturväxelverkan mellan Finland och Norden, bland annat för språket (Kielilakikomitea 2000:35). Men beslut som försämrar språkets ställning har också fattats. Centraliseringen av offentlig service har lett till att mindre svenskspråkiga enheter stängts, vilket har begränsat tillgången till service på svenska. Nedskärningar inom utbildning har också påverkat möjligheten att upprätthålla tvåspråkig verksamhet. Även antalet tvåspråkiga kommuner har minskat från 43 till 34 år 2009 (Karlsson 2017:32) och andelen svenskspråkiga minskar hela tiden. Det är fortfarande en stor utmaning att garantera likvärdig service på båda nationalspråken (Vento 2025:81). Svenskans framtid som levande språk är beroende av kontinuerliga insatser för att främja dess ställning.

2.3 Diskurs

Begreppet diskurs i diskursanalys kan ha olika betydelser i olika sammanhang, vilket utvidgar dess innehåll. Diskurs kan syfta på hur individer använder språk och andra semiotiska system för att utföra specifika sociala handlingar (Jones m.fl. 2017:3) eller som synonym till hela det sociala systemet (Howarth 2000:2). I denna avhandling används begreppet diskurs för att analysera hur pakkoruotsi framställs och används i diskussioner på Suomi24:s olika kontexter. Genom att studera diskurser kan vi förstå hur vissa sätt att tala om ett fenomen blir dominerande och vilken inverkan talesätten har för samhällsdiskussionen.

Digitala diskurser skiljer sig från traditionella medier genom sin informella och interaktiva natur (Kuteeva & Mauranen 2018:6). På forum som Suomi24 skapas och sprids diskurser genom kontinuerlig interaktion mellan användare. Diskussionsforum gör det möjligt för deltagare att vara med i diskussioner när som helst och hur länge som helst. Sociala medier, inklusive diskussionsforum, fungerar också genom vad som är trendigt och populärt vid ett visst tillfälle. Diskussioner kan på det sättet vara dynamiska och skifta i fokus beroende på aktuella händelser eller plötsliga förändringar. Vissa ämnen kan snabbt få stor uppmärksamhet om de sammanfaller med exempelvis politiska debatter eller mediebevakning, medan andra fortsätter att vara aktiva över längre tid utan att nödvändigtvis vara kopplade till en specifik händelse. Pakkoruotsi har varit ett återkommande och långvarigt diskussionsämne på Suomi24 och fortsätter att vara aktuellt också i dag.

3 ANALYS

Det finns tre övergripande teman för kategorisering av kommentarer: (1) Språkutbildning och pakkoruotsi, (2) Ojämlighet och hat, (3) pakkoruotsi i samhället över tid. Analysen är rikt illustrerad med citat från Suomi24.fi om begreppet pakkoruotsi. Citat presenteras som exempelvis ”D1:2”, vilket betyder diskussion 1, kommentar 2. Citaten är på finska och översättningar till svenska inom hakparentes är mina egna.

Tabell 1. Tematisk översikt: teman och subteman

Tema	Subtema
Språkutbildning och <i>pakkoruotsi</i>	Valfrihet
	Språkkunskaper
	Utbildning
	Nyttighet
Ojämlighet och hat	Finlandssvenskarnas status
	Språkpolitik
<i>Pakkoruotsi</i> i samhället över tid	Historiska argument
	Samhälle
	Språkställning

Tabell 1 presenterar en översikt av de identifierade teman och subteman som har framkommit i den tematiska analysen av kommentarerna på Suomi24. För det första ingår valfrihet, språkkunskaper, utbildning och nyttighet i temat språkutbildning och pakkoruotsi. För det andra omfattar temat ojämlikhet och hat aspekter såsom finlandssvenskarnas status och språkpolitik. Slutligen inkluderar temat pakkoruotsi i samhället över tid historiska argument, samhälle och språkens ställning. Temana avspeglar olika aspekter av diskussionen kring pakkoruotsi, medan

subtemana ger en mer detaljerad inblick i de specifika frågeställningar och perspektiv som framkom. Strukturen bidrar till en djupare förståelse av hur diskussioner kring pakkoruotsi konstrueras på forumet och i vilka sammanhang begreppet pakkoruotsi kommer fram.

3.1 Språkutbildning och *pakkoruotsi*

Begreppet pakkoruotsi är nära kopplat till svenska som skolämne eftersom begreppet ofta handlar om den obligatoriska svenskundervisningen. Nuförtiden handlar skoldebatten ofta om huruvida eleverna själva borde få välja vilka språk de studerar och hur den obligatoriska undervisningen i svenska anses påverka andra delar i utbildningen. Under detta tema framträder fyra centrala aspekter: valfrihet, språkkunskaper, utbildning och nyttighet.

3.1.1 Valfrihet

Valfrihet betyder 'möjlighet att välja utan inskränkningar' (SAOB 2025) och handlar i samband med pakkoruotsi om individens möjlighet att själv bestämma vilka språk som studeras i skolan. Valfrihet beskrivs ofta som motsatsen till tvång, vilket avspeglas i begreppet "tvångssvenska". Uppfattningarna om valfrihet i språkundervisningen varierar. Vissa tycker att ett system där elever själva väljer sina språkämnen ger den bredaste språkreserven:

- (1) Laveimman kielivarannon antaa: Itsevalittu a1-kieli, itse valittu a2-kieli, itse valittu b1-kieli. Nämä mahdollista valita, mikäli kielitarjonta on riittävää. Vaikka ruotsi on pakollinen, sekin voidaan valita tiettyinä kouluvuonna. [sv. Den bredaste språkreserven ges av: Självvalt a1-språk, självvalt a2-språk, självvalt b1-språk. Dessa kan väljas om språkutbudet är tillräckligt. Även om svenskan är obligatorisk kan den även väljas under ett visst skolår.] (D4:3)

Exemplet betonar möjligheten att utforma en individuell språkinlärningsväg inom det existerande systemet. Skribenten föreslår att svenskan ska väljas "under ett visst skolår", vilket framhäver att även den obligatoriska svenskundervisningen har inslag av valfrihet. Det spelar ingen roll om svenskan fortfarande är obligatorisk så länge som eleverna har en möjlighet att själva bestämma ämnena. Det skulle inte behövas några stora ändringar i undervisningen om det ändå var samma språk som ges som alternativ. En liknande åsikt syns också i följande kommentar som handlar om att avskaffande av den obligatoriska svenskan inte skulle förändra språkutbudet i skolorna nämnvärt:

- (2) Jos ruotsista tulee vapaaehtoinen, ei se lisää kielitarjontaa eikä muuta tilannetta. Ruotsista tulee silloin yksi valittava kieli muiden joukossa. [sv. Om svenskan blir frivillig, ökar det varken språkutbudet eller förändrar situationen. Svenskan blir då ett valfritt språk bland andra.] (D2:3).

Valfrihet skulle i så fall handla mer om en illusion om autonomi i stället för valfrihet. Tonåringarna kräver en större kontroll över beslut som påverkar deras dagliga liv och mer frihet för beslutsfattande (Lally & Valentine-French 2019:237). Även om sådana justeringar i valfrihet knappast förändrade någonting, skulle den ha någon slags inverkan på elevernas motivation för svenskstudierna. Det kan även tolkas att en sådan förändring skulle kunna bemöta kritik om att det nuvarande systemet inte tillräckligt tar hänsyn till de regionala behoven.

I en kommentar ifrågasätts total valfrihet i utbildningen. Skribenten undrar om det är realistiskt och varnar för negativa konsekvenser (3): ”Jos lapset valitsisivat kouluaineet itse, maamme olisi aika nopeasti vararikon partaalla...” [sv. Om eleverna själva valde skolämnena, skulle vårt land ganska snabbt gå i konkurs] (D2:16). Detta argument bygger på idén att vissa ämnen är nödvändiga i samhället och att fullständig valfrihet kan leda till att eleverna inte får tillräckliga kunskaper. Kommentaren kan också tolkas så att skolämnena ska bestämmas av myndigheter och inte av ungdomar. Detta resonemang bygger dock på en viss föreställning om att staten vet bättre än individen vad som är nyttigt på lång sikt. Vissa ämnen får inte väljas utifrån eget intresse.

3.1.2 Språkkunskaper

Frågan om språkkunskaper är central i debatten om pakkoruotsi. En återkommande diskussion gäller om kunskaperna i svenska faktiskt behövs i Finland. Vissa tycker att svenska har en begränsad roll i vardagen eftersom majoriteten av befolkningen har finska som modersmål: (4) ”[S]uomi edustaa 95%:a kansasta, ja yli puolet ruottalaisista pärjää myös suomella” [sv. Finskan talas av 95 % av befolkningen och mer än hälften av svenskarna klarar sig även på finska] (D1:9). Här betonas att tvåspråkigheten i Finland inte nödvändigtvis kräver att alla lär sig svenska eftersom en stor del av den svenskspråkiga befolkningen redan kan finska. Enligt forskningen stämmer detta inte för en del svenskspråkiga studerande i Österbotten har bara lite erfarenhet av finska språket och många har inte alls haft den under sin livstid (Savolainen 2021:276).

Ett annat argument som lyfts fram är att kunskaperna i svenska inte är avgörande för yrkesmöjligheter och integration i samhället. Detta gäller särskilt invandrare, som enligt vissa skribenter borde prioritera finska snarare än svenska (5): ”Maahanmuuttajien on turha opiskella ruotsinkielipainoitteisissa kouluissa, koska lopulta täällä on osattava suomen kieltä päästääkseen esim. lääkärin hommiin” [sv. Det lönar sig inte för invandrare att studera i svenskbetonade skolor eftersom de ändå måste kunna finska för att t.ex. kunna arbeta som läkare här] (D5:10). Argumentet antyder att svenska inte anses som ett lika funktionellt språk i arbetslivet och att finska har en mer dominerande roll i viktiga samhällspositioner. Samtidigt förekommer det en oro för minskade språkkunskaper, både i svenska och i andra språk. Trots att svenska är obligatoriskt i skolan visar studierna att språkkunskaperna har försämrats (Hahl & Mäkipää 2022; Takala 2012). Minskade språkkunskaper märks också i och med att globaliseringen vinner terräng och engelskans större betydelse leder till att andra språk tappar sin ställning.

3.1.3 Utbildning

Utbildning är en central aspekt av debatten om pakkoruotsi, särskilt dess obligatoriska ställning i skolsystemet. Begreppet har först använts för att beskriva det obligatoriska skolämnet och därefter fått andra betydelser (Väistö 2017). Kritiken mot svenskundervisningen i finska skolor handlar ofta om två huvudpunkter: negativa attityder till ämnet och upplevelsen av att pakkoruotsi tar tid och resurser från andra studier.

Många skribenter beskriver svenskundervisningen som impopulär och menar att en stor del av eleverna är negativt inställda till att studera svenska (6): ”Pakkoruotsi on inhotuin ja vihatuin aine kouluissa!” [sv. Pakkoruotsi är det mest avskydda och hatade ämnet i skolan] (D1:8). Sådana kommentarer avspeglar en frustration över att behöva studera ett språk som upplevs som onödigt och påtvingat. Kritiken riktas både mot språkets obligatoriska status och mot en uppfattning om att motivationen att lära sig svenska är låg bland elever. Hat i den här kontexten kan förstås mot svenskundervisningen som helhet. Hatkommentarer kan bidra till en mer polariserad och känsloladdad debatt där sakliga argument får mindre utrymme. Det kan också påverka hur eleverna själva ser på svenskundervisningen.

En annan återkommande åsikt är att svenskundervisningen skapar en extra belastning i skolarbetet (7): ”Kaikille muille ryhmille, sekä suomalaisille että maahanmuuttajille, ruotsin

kielen ylikorostettu asema merkitsee ylimääräistä työtaakkaa, josta raikein esimerkki on opintojen pakkoruotsi” [sv. För alla andra grupper, både finländare och invandrare, innebär svenska språkets överbetonade ställning en extra arbetsbörda, av vilka det mest uppenbara exemplet är pakkoruotsi i studierna] (D2:10). Här framställs pakkoruotsi som en orättvis belastning för elever med andra modersmål än svenska. Argumentet syftar på att svenskundervisningen inte enbart påverkar finskspråkiga elever, utan även invandrare som redan behöver lära sig finska. För invandrare kan kravet på att lära sig både finska och svenska kännas som en extra utmaning.

Slutligen uttrycks en oro över att svenskundervisningen tar plats från viktigare studier: (8) ”Pakkoruotsi syö fiksut opinnot.” [Pakkoruotsi tar tid från nödiga studier] (D2:12). Detta argument bygger på idén att skolan bör prioritera ämnen som upplevs som mer relevanta för framtida yrkesliv eller internationella möjligheter, såsom engelska eller andra främmande språk. Kommentaren går ut på att svenska språket saknar praktisk nytta i utbildningen jämfört med andra ämnen. Svenska anses inte vara viktigt för framtiden och tiden i skolan borde i detta fall användas mer effektivt för ämnen som anses ha högre praktiskt värde.

3.1.4 Nyttighet

Ett språk ses som nyttigt om det ger möjligheter inom utbildning, arbetsliv eller internationella kontakter. Forskning visar att flerspråkighet kan vara en fördel vid inläring av nya språk och vid utveckling av redan befintliga språkkunskaper (Utbildningsstyrelsen 2025b). Även universitetsstuderande anser att ”nyttighet” är ett av motiven för språkstudier (Grasz & Schlabach 2012:2). Samtidigt pågår en debatt om huruvida svenskan uppfyller dessa kriterier för majoriteten av finskspråkiga.

Vissa skribenter menar att svenskans närvaro i skolsystemet borde förstärkas och introduceras redan tidigare. Enligt en åsikt är det till och med i barnets intresse att svenska prioriteras framför finska: (9) ”Ruotsi olisi hyvä aloittaa jo ekalta luokalta, [o]n lapsen etu, että äikkänä on ruotsi eikä suomi” [sv. Det skulle vara bra att börja lära sig svenska redan i första klassen, det ligger i barnets intresse att modersmålet är svenska och inte finska] (D1:3). Detta perspektiv betonar att en tidig språkinläring kan underlätta behärsknigen av svenska och därmed öka dess praktiska användbarhet. Vidare uttrycks också att svenska skulle vara ett nyttigare språk än finska. Argumentet visar en positiv syn på tvåspråkighet och svenskans roll i Finland.

Samtidigt finns en stark motsatt uppfattning där svenskans nytta ifrågasätts. Vissa kommentarer menar att de flesta inte har någon faktisk användning av svenska i sitt dagliga liv, och att språket därför snabbt glöms bort efter skolåren:

(10) Ruotsihan ei ole useimmille hyödyllinen vieraana kielenä. Siksi nämä unohtavat kouluruotsinsa muutamassa vuodessa. [sv. Svenska är ju inte nyttigt som främmande språk för de flesta. Därför glömmer de sin skolsvenska på några år.] (D1:7)

Detta argument bygger på tanken att språket borde vara användbart senare i livet – om språket inte har en konkret funktion i arbetslivet eller vardagen, är det inte värt att investera tid och resurser i det. Det är naturligt att glömma bort ett språk om det inte används aktivt. Om många faktiskt glömmer svenskan efter skolan, kan det ses som en indikator på att undervisningen inte är tillräckligt effektiv eller att den saknar en naturlig koppling till elevernas vardag. Detta kan leda till frågor om hur språkundervisningen bör utformas för att bättre motsvara behoven i en realistisk användning.

3.2 Ojämlighet och hat

I diskussionen om pakkoruotsi ingår även bredare samhällliga teman kopplade till ojämlikhet och identitet. I kommentarerna på Suomi24.fi framträder särskilt två aspekter: finlandssvenskarnas status och språkpolitikens roll. Vissa finskspråkiga upplever att svenska språket ges en oskäligt stark ställning i samhället. Samtidigt uppfattas kritiken mot pakkoruotsi av vissa som en del av en mer omfattande negativ attityd mot finlandssvenskar, vilket skapar en känsla av orättvisa och obalans mellan de olika språkgrupperna.

3.2.1 Finlandssvenskarnas status

Frågan om pakkoruotsi är nära kopplad till finlandssvenskarnas samhällsställning och upplevda maktstrukturer i Finland. Pakkoruotsi lyfts ofta fram i samband med diskussioner om finlandssvenskar eller det svenska språket generellt (Saukkonen 2011:89). På detta sätt fungerar debatten om pakkoruotsi ofta som en symbolfråga för större spänningar mellan språkgrupperna, där utbildningskraven blir en del av en diskussion om makt, resurser och samhälllig rättvisa.

Finlandssvenskar anses ofta vara ”det bättre folket” och att de har det bättre i allt. En central del i denna kritik rör tillgången till utbildning och arbetsmöjligheter: (11) ”Ruotsinkielisille se [ruotsin kieli] antaa ohituskaistan korkeampaan koulutukseen, yhä uusiin ja uusiin ”hillotolppiin” hallinnossa (viimeksi hyvinvointialueet), kaikenkaikkiaan eliittivähemmistön aseman kaikkien muiden kustannuksella” [sv. För de svenskspråkiga ger det [svenska språket] en omkörningsfil till högre utbildning och allt fler fördelar i förvaltningen (senast välfärdsområden), allt som allt har de en ställning som prioriterad minoritet på bekostnad av alla andra] (D2:10). På samma sätt betraktas tvåspråkighetskravet som en mekanism som systematiskt favoriserar svenskspråkiga: (12) ”Kaksikielisyysvaatimukset asetetaan niin, että ruotsinkielinen aina ohittaa suomenkieliset pätevämmätkin” [sv. Tvåspråkighetskraven är sådana att de svenskspråkiga alltid föredras framför de finskspråkiga även om dessa är de skickligaste] (D3:17). Dessa argument uttrycker en känsla av ojämlikhet mellan språkgrupperna i olika delar i samhället.

Eftersom finskspråkiga utgör den stora majoriteten av befolkningen, ifrågasätts ibland varför svenskundervisning är obligatorisk för alla. Pakkoruotsi tjänar främst den svenskspråkiga minoritetens intressen även om de svenskspråkiga utgör bara en liten del av befolkningen. Detta perspektiv kommer fram i en av kommentarerna (13): ”Todellisuudessa pakkoruotsi on pienen mutta vauraan ja vaikutusvaltaisen vähemmistön edunvalvontaa” [sv. I verkligheten handlar pakkoruotsi om en intressebevakning som en liten men välbärgad och inflytelserik minoritet utövar] (D2:1). Kommentaren framställer finlandssvenskarna som en liten grupp med oskäligt stort inflytande, vars förmåner upprätthålls genom språkpolitik. Kommentaren antyder också att språkpolitik inte enbart syftar till att trygga tvåspråkighet, utan fungerar även som ett medel för att befästa en specifik grupps privilegier.

3.2.2 Språkpolitik

Svenskans roll i Finland är nära kopplad till Svenska folkpartiet (SFP) som traditionellt har varit den främsta politiska kraften bakom den obligatoriska svenskundervisningen. Partiet beskriver sin verksamhet med orden: ”Vi arbetar för en stark svenskhet, för en fungerande tvåspråkighet och för en levande nordism.” (SFP 2025). Partiets språkpolitiska åsikter har mött kritik, särskilt av dem som anser att pakkoruotsi favoriserar en liten minoritet på bekostnad av den finskspråkiga majoriteten. I debatten med starka åsikter är det lätt att anklaga SFP för språkpolitiken som Finland har i dag.

Negativa kommentarer mot pakkoruotsi består ibland av hat mot det svenskspråkiga Finland och dess politiska inflytande, speciellt SFP. En kommentar uttrycker detta genom att koppla svenskans ställning till en historisk ockupation (14): ”Vähän ihmetyttää kun suuri osa poliitikoista vieläkin nuoleskelee näitä entisen miehittäjän jälkeläisiä?” [sv. Det förvånar mig lite när en stor del av politikerna fortfarande favoriserar dessa avkomlingar till de före detta ockupanterna?] (D3:10). Här beskrivs svenskspråkiga som en grupp som fått sina privilegier genom historiska händelser snarare än en modern språkpolitik. Kommentaren betonar också att största delen av politikerna är delaktiga i problemet.

Ett annat återkommande tema i kommentarer om språkpolitik är uppfattningen att SFP har skapat och upprätthållit pakkoruotsi bara för deras egen skull. Det beskrivs i en kommentar som (15) ”RKP:n luomus koko pakkoruotsihimmeli” [sv. SFP:s skapelse hela pakkoruotsibyggget] (D2:4). Här framträder en bild av ett system som inte är till för allmänhetens bästa utan ett resultat av en minoritets politiska beslut. Kommentaren är också ett annat exempel på hat om SFP och deras språkpolitik. Upprepade hatfulla kommentarer kan påverka hur människor uppfattar SFP som ett parti speciellt bland de finskspråkiga.

Det finns också åsikter som försvarar den nuvarande språkpolitiken med argumentet att pakkoruotsi är en del av en bredare europeisk politik. Det talas om Finlands politiska linje i förhållande till andra länder. I en av kommentarerna påpekar skribenten (16) att ”EU suosittaa kaikille jäsenmailleen KAHDEN vieraan kielen pakollisia opintoja, ja Suomikin noudattaa tätä” [sv. EU rekommenderar alla sina medlemsländer att de ska ha obligatoriska studier i TVÅ främmande språk och Finland följer detta] (D2:18). Detta perspektiv betonar att språkundervisning är en internationell fråga och att Finland inte är unikt i sitt krav på fler än ett obligatoriskt främmande språk. I detta fall är det naturligt att svenska är obligatoriskt vid sidan av ett annat språk.

3.3 *Pakkoruotsi i samhället över tid*

Svenskans roll i Finland har förändrats över tid och diskuteras allt oftare. Diskussionerna kring historiska argument är vanliga, och då kopplas svenskans status till landets förflutna och relationen mellan finsk- och svenskspråkiga. Vissa ser svenskan som en del av Finlands kulturarv och en naturlig del av det tvåspråkiga samhället, medan andra ifrågasätter dess

obligatoriska ställning och menar att språksituationen borde anpassas efter nutida behov. Frågor om historia, tillgång till service och individers möjligheter är därför centrala i denna del.

3.3.1 Historiska argument

Historiska argument läggs fram både för och emot pakkoruotsi. Pakkoruotsi kopplas ofta till tidigare maktförhållanden och svenska språkets relevans. Vissa menar att svenskan har behållit sin alltför starka position som det andra inhemska språket trots att Finland sedan länge har varit självständigt. En kommentar (17) uttrycker detta genom en hänvisning till språkets historia i landet: "[Pakkoruotsin] taustalla vanhan emämaan painostus" [sv. Bakom pakkoruotsi är påtryckningar från det gamla moderlandet] (D2:1). Här menas att Sveriges historiska inflytande fortfarande påverkar i Finland och att pakkoruotsi inte är ett resultat av inhemska beslut utan en relik från det svenska styret. Ordet "moderlandet" hänvisar till det gamla svenska riket och används här för att betona en historisk maktobalans. Detta antyder en relation där Finland fortfarande påverkas av den tidigare stormakten.

Vissa kritiska röster likställer pakkoruotsi med den språkliga kontroll som utövades i det forna Sovjetunionen på 1900-talet:

(18) Pakkoruotsi on kuin pakkovenäjä entisessä Neuvostoliitossa. Neuvostoliitto on mennyttä aikaa mutta maailman pahinta kielirasismia edustava Suomi on valitettavasti nykyaikaa. [sv. Pakkoruotsi är som tvångsryska i det forna Sovjetunionen. Sovjetunionen hör till en förgången tid men tyvärr är Finland med världens värsta språkrasism nutid.] (D3:1).

Denna jämförelse förstärker bilden av pakkoruotsi som en form av språkförtryck och nämner till och med ordet "språkrasism". Pakkoruotsi och tvångsryska bygger vidare på idén om språk som maktmedel. Språklig styrning är inte en fråga om praktisk nytta utan mer ett politiskt instrument för att upprätthålla ett visst samhällssystem. Att beskriva Finland som en nation med "världens värsta språkrasism" är en retorisk överdrift, men visar hur starkt motståndet mot obligatorisk svenska kan vara. I kommentaren påstår skribenten också att Sovjetunionen och tvångsryskan har varit länge borta men fortfarande är pakkoruotsi aktuell i Finland. På samma sätt argumenteras i den sista kommentaren (19): "Pakkoruotsi ei kuulu 2000-luvulle!" [sv. Pakkoruotsi hör inte till 2000-talet!] (D1:10). Denna synvinkel tar fasta på modernisering och globalisering som argument för förnyelse av språkpolitik och prioritering av andra språk som

anses mer relevanta för dagens finska samhälle. Pakkoruotsi ses som en kvarleva från en annan tid.

3.3.2 Samhälle

Debatten om svenskans roll i Finland handlar ofta om ekonomiska argument eftersom språkpolitik och utbildning kräver stora resurser, både i form av tid och pengar. Den obligatoriska svenskundervisningen innebär kostnader för staten, kommunerna och skolorna, samtidigt som dess praktiska nytta kan ifrågasättas. Vissa menar att pakkoruotsi innebär ett betydande slöseri med resurser, och att den inte motsvarar samhällets faktiska behov. I en kommentar påpekar skribenten:

(20) Kankkulan kaivo, leikki-kaksikielisyyteen tuhlataan älyttämät määrät rahaa vuosittain. Pakkoruotsi on kuin rahaa polttais. [sv. Det är bortkastade pengar, varje år kastar man bort en stor mängd pengar till lek-tvåspråkighet. Pakkoruotsi är som att bränna pengar.] (D3:12).

Exemplet framställer den officiella tvåspråkigheten som en symbolisk i stället för en praktisk fråga, där resurser investeras i något som inte ger ett tydligt mervärde för majoriteten av befolkningen. Uttrycket "bortkastade pengar" antyder att pengar som används för att upprätthålla tvåspråkigheten försvinner utan något konkret värde, och "att bränna pengar" förstärker bilden av att resurserna används på ett irrationellt sätt. Ur ett bredare perspektiv bidrar ekonomiska argument till diskussionen om samhällets effektivitet.

Det lyfts också fram att svenska, finska och engelska är de mest använda språken i arbetslivet, så det är naturligt att studera dem i skolan. Enligt en studie från 2009 är det faktiskt engelska och svenska som behövs mest i yrkeslivet bland främmande språk. Behovet av engelska har ökat medan behovet av svenska har minskat. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2010:1–19.) Detta syns i en av kommentarerna (21): ”Koska suomi, englanti ja ruotsi ovat meillä ylivoimaisesti käytetyimmät kielet työelämässä, niin ei ole suurikaan ihme, että juuri näitä kieliä opetetaan pakolla (myös englantia useimmissa kunnissa).” [sv. Eftersom finska, engelska och svenska är de överlägset mest använda språken i arbetslivet är det inte så konstigt att just dessa språk är tvångsspråk (även engelska i de flesta kommuner)] (D2:18). I kommentaren försvaras pakkoruotsi genom att skribenten pekar på dess roll i arbetslivet som ett av de tre mest använda språken. I kommentaren likställs svenska med engelska och ses som praktisk nyttig.

3.3.3 Språkens ställning

I Finland har svenska språket en officiell status som det andra inhemska språket men denna ställning ifrågasätts av många. I stället för att se svenska som ett likvärdigt språk vid sidan av finskan, betraktas det av vissa som ett språk bland många andra och dessutom mindre viktigt. Denna tanke syns också i en av kommentarerna (22): ”Ruotsi on todellisuudessa jossain sijalla 10, ei millään lailla kakkoskielen asemassa” [sv. Svenskan ligger i verkligheten någonstans på tionde plats, inte på något sätt på andra plats] (D1:5). Här ifrågasätts den officiella tvåspråkigheten genom att skribenten hävdar att svenskan i verkligheten skulle vara långt nere på en påhittad lista över språk som talas i Finland. Kommentaren antyder att svenskans praktiska betydelse i samhället är mindre i jämförelse med andra språk, exempelvis engelska. Engelska har i Finland i vissa fall ansetts vara ”det tredje inhemska språket” (Leppänen m.fl. 2008), vilket framhäver svenskans mindre praktiska betydelse.

Vidare kopplas svenskans ställning till en mer omfattande fråga om rättvisa och jämlikhet i språkliga rättigheter (23): ”Ruotsin kielen ylikorostettu asema on kaikkia muita kieliryhmiä syrjivä rakenne” [sv. Det svenska språkets överbetonade ställning är en struktur som diskriminerar alla andra språkgrupper] (D2:10). Kommentaren pekar på att finskspråkiga, liksom talare av andra minoritetsspråk i Finland, kan uppleva svenskans starka position som orättvis. Detta är en återkommande argumentation i debatten, där svenskan ifrågasätts ur ett rättviseperspektiv. Frågan om huruvida svenskan verkligen är det "andra inhemska språket" handlar inte bara om lagstiftning utan också om hur individerna uppfattar och värderar språk i vardagen. Tvåspråkigheten ses på det sättet även som en politisk och kulturell fråga.

4 SAMMANFATTANDE DISKUSSION

Syftet med den här avhandlingen har varit att undersöka hur begreppet pakkoruotsi framställs och används på diskussionsforumet Suomi24. Undersökningens mål har varit att identifiera de tematiska mönstren och diskurserna i argumenten, särskilt i vilka kontexter det talas om pakkoruotsi. Mina forskningsfrågor har varit:

1. Vilka teman och diskurser kan identifieras i användarnas kommentarer om pakkoruotsi på Suomi24?
2. Vilka faktorer lyfts fram för och emot pakkoruotsi?

3. Hur reflekterar diskurserna kring pakkoruotsi bredare samhällsfrågor om språkpolitik i Finland?

Som material har jag haft 75 kommentarer som innehåller varierande antal argument på finska från diskussionsforumet Suomi24 från 2020-talet. Utgångspunkten för analysen har varit att kategorisera och analysera kommentarer, och därför har jag använt tematisk diskursanalys. Analysen har gjorts utifrån Brauns och Clarkes (2006:87) modell för tematisk analys.

Resultatet visar att diskussionerna om pakkoruotsi präglas av starka åsikter, där argumenten ofta handlar om språkpolitik, samhällsstruktur, finlandssvenskar och historia. Vissa kommentarer uttrycker ett starkt motstånd mot obligatorisk svenskundervisning men begreppet pakkoruotsi handlar ändå om större fenomen än bara utbildning. Svenska språket kopplas till historisk orättvisa och relationen mellan finsk- och svenskspråkiga i Finland. Svenskans status som det andra inhemska språket ifrågasätts med motivering att den inte är användbar för majoriteten av befolkningen. Språkpolitik kritiseras också och det kommer fram en bild av att svenskans starka position upprätthålls genom politiska beslut snarare än genom faktiska behov.

Trots allt visar resultatet också positiva synvinklar i diskussionen om pakkoruotsi. För pakkoruotsi talar tvåspråkighet och kognitiva fördelar med att lära sig främmande språk. Obligatorisk svenskundervisning följer också EU:s linje om två obligatoriska främmande språk i undervisningen. Som nytta nämns svenskans betydelse i arbetslivet och samhället eftersom språkkunskaper behövs i olika områden. Vid sidan av svenskan anges ofta andra främmande språk som skulle vara nyttiga och frågan om valfrihet. Diskussionen bidrar till en större förståelse för språkfrågor och kan i förlängningen leda till mer nyanserade lösningar, där olika perspektiv och behov tas hänsyn till på ett rättvist sätt.

Jag har fått svar på mina forskningsfrågor och därmed kan sägas att avhandlingen uppfyller sitt syfte. Kategoriseringen av materialet och en stor del av den kvalitativa analysen handlar dock om mina egna tolkningar, vilket kan påverka avhandlingens tillförlitlighet. Jag har samlat in materialet vid en viss tidpunkt och det kan påverka resultaten. Kommentarer kan raderas efteråt och samtidigt kommer det nya. Därför kan resultatet inte generaliseras för mycket. Materialinsamlingen har varit systematisk men det skulle ha varit tydligare och snabbare att utnyttja Suomi24-korpus som material. Korpusen hade dock haft sina begränsningar eftersom nästa uppdatering med kommentarer till 2023 förväntas ske under våren 2025 (Kielipankki 2024).

Med tanke på fortsatt forskning kan man studera användningen av begreppet pakkoruotsi med annat slags material, till exempel finskspråkiga tidningar. Det skulle också vara intressant att jämföra användningen av pakkoruotsi och tvångssvenska genom att studera båda begreppen. Pakkoruotsi används bland finskspråkiga medborgare men det finns ett liknande fenomen för svenskspråkiga eftersom de har obligatorisk finskundervisning. Det är också möjligt att anlägga ett mer politiskt perspektiv på begreppet. Diskussionen om pakkoruotsi fortsätter att vara aktuell så det finns olika möjligheter för vidare forskning.

REFERENSER

Primärmaterial

- Anonym (2022). Ruotsi muutettava valinnaiskieleksi kouluissa, kaikilla kouluasteilla. Suomi24 [online]. 23 november 2022. Hämtad den 6 oktober 2024 från <https://keskustelu.suomi24.fi/t/17643713/ruotsi-muutettava-valinnaiskieleksi-kouluissa-kaikilla-kouluasteilla>.
- Anonym (2023). Todellisuudessa pakkoruotsi on pienen mutta vauraan ja vaikutusvaltaisen vähemmistön edunvalvontaa. Suomi24 [online]. 11 januari 2023. Hämtad den 6 oktober 2024 från <https://keskustelu.suomi24.fi/t/17700430/todellisuudessa-pakkoruotsi-on-pienen-mutta-vauraan-ja-vaikutusvaltaisen-vahemmiston-edunvalvontaa>.
- Anonym (2020). Suomi on kielirasismien ykkösmaa. Suomi24 [online]. 16 juni 2020. Hämtad den 6 oktober 2024 från <https://keskustelu.suomi24.fi/t/16447720/suomi-kielirasismien-ykkosmaa>.
- Anonym. (2022). Jos kohtuullinen panostus kieliin, on kaksi vierasta kieltä, kumpi antaa laveamman kielivarannon. Suomi24 [online]. 26 november 2022. Hämtad den 6 oktober 2024 från <https://keskustelu.suomi24.fi/t/17648307/jos-kohtuullinen-panostus-kieliin-on-kaksi-vierasta-kielta-kumpi-antaa-laveamman-kielivarannon>.
- Anonym (2022). Pakkoruotsi edustaa 1700-luvun ajattelua. Suomi24 [online]. 21 december 2022. Hämtad den 6 oktober 2024 från <https://keskustelu.suomi24.fi/t/17676577/pakkoruotsi-edustaa-1700-luvun-ajattelua>.

Sekundärlitteratur

- Braun, Virginia & Clarke, Victoria (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology* 3 (2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>.
- Börjesson, Mats & Palmblad, Eva (2007). *Diskursanalys i praktiken*. Liber.
- Eduskunta (2012). *Kirjallinen kysymys 852/2012 vp: Pakkoruotsin poistaminen korkeakouluista*. Hämtad den 14 januari 2025 från https://www.riksdagen.fi/FI/vaski/Kysymys/Documents/kk_852+2012.pdf.
- Eduskunta (2024). *Peruskoulun puitelaki hyväksytään 1968*. Hämtad den 21 april 2024 från <https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/>.
- Eduskunta (1990). Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 11 Suomen koulutusjärjestelmää, koulutuksen tasoa ja kehittämislinjoja koskevasta valtioneuvoston selonteosta. SiVM

- n:o 11, Koulutuspoliittinen selonteko, lausunto n:o 4. Helsinki.
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Documents/sivm_11+1990.pdf
- Elinkeinoelämän keskusliitto (2010). *Työelämässä tarvitaan yhä useampia kieliä: EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2009*. Häntad den 24 februari 2025 från https://ek.fi/wp-content/uploads/Henko2009_Tyoelamassa_tarvitaan_yha_useampia_kielia.pdf.
- Elio, Keijo (2004). Ruotsinkielinen vähemmistö Suomessa 20. ja 21. vuosisadan vaihteessa: Historian ja yhteiskuntatiedon opetus vahvistamassa kansallista yhteenkuuluvuutta. *Opettajuudesta ja kasvatuksesta*. 218–233. <https://core.ac.uk/download/pdf/250111688.pdf>.
- Fagerholm, Andreas (2020). Belastning eller tillgång? En kartläggning av riksdagsdebatten kring medborgarinitiativet om frivillig skolsvenska I: Himmelroos, Steffan & Strandberg, Kim (red.). *Ur majoritetens perspektiv: Opinionsen om det svenska i Finland*. Svenska litteratursällskapet i Finland, 166–191. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022030121305>.
- Grasz, Sabine & Schlabach, Joachim (2012). Taloustieteiden opiskelijoiden kielivalinnat yliopistossa. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201211122940>.
- Hahl, Kaisa & Mäkipää, Toni (2022). Vertailututkimus opetussuunnitelmien ja opetusmäärien vaikutuksesta ruotsin kielen oppimiseen. *Kieli, muutos ja yhteiskunta: AfinLAN vuosikirja 2022 (79)*, 44–60. <https://doi.org/10.30661/afinlavk.114595>.
- Hakola, Elina (2020). Attityder till det andra inhemska språket och dess talare hos finskspråkiga och svenskspråkiga högskolestuderande. (Pro gradu-avhandling, Vasa universitet). <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020080448070>.
- Harju, Auli (2018). Suomi24-keskustelut kohtaamisten ja törmäysten tilana. *Media & Viestintä* 41 (1), 51–74. <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/69952>.
- Howarth, David (2000). *Discourse*. Open University Press.
- Hårdstedt, Martin (2023). *Finlands svenska historia*. Svenska litteratursällskapet.
- Häkkinen, Kaisa (2008). Suomen kieli vallan kielenä. *Tieteessä tapahtuu* 26 (6), 3–8 <https://journal.fi/tt/article/view/616>.
- Ihalainen, Pasi; Saarinen, Taina; Nikula, Tarja & Pöyhönen, Sari (2011). Aika kielipolitiikassa. Päivälehtien nettikeskustelujen historiakäsitysten analyysi. *Kasvatus & Aika* 5 (3), 18–38. <https://journal.fi/kasvatusjaika/article/view/68407>.
- Johnstone, Barbara (2018). *Discourse analysis*. 3 uppl. Hoboken, N.J.: Wiley Blackwell.
- Jones, Rodney H.; Chik, Alice & Hafner, Christoph A. (2015). *Discourse and Digital Practices: Doing discourse analysis in the digital age*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315726465>.

- Justitieministeriet (2024). *Finska och svenska språket*. Hämtad den 3 december 2024 från <https://oikeusministerio.fi/sv/finska-och-svenska-sprakket>.
- Karlsson, Fred Göran (2017). Suomen kielet 1917-2017. *Lingsoft Language Library - julkaisuja*. 1/2017. Hämtad den 5 december 2024 från http://www.ling.helsinki.fi/~fkarlss /Suomen_kielet_1917_2017.pdf.
- Kielilakikomitea (2000). *Kansalliskielten historiallinen, kulttuurinen ja sosiologinen tausta*. Työryhmämuistio. Hämtad den 21 januari 2025 från <http://www.om.fi/>.
- Kielipankki (2024). *Suomi 24 -aineistoryhmä*. Hämtad den 6 mars 2025 från <https://www.kielipankki.fi/>.
- Kielitoimiston sanakirja (2024a). *pakko*. Hämtad den 28 november 2024 från <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/pakko?searchMode=all>.
- Kielitoimiston sanakirja (2024b). *pakkoruotsi*. Hämtad den 28 november 2024 från <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/pakkoruotsi?searchMode=all>.
- Kuteeva, Maria & Mauranen, Anna (2018). Digital academic discourse: Texts and contexts: Introduction. *Discourse, context & media* 24 (1), 1–7. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2018.06.001>.
- Lally, Martha & Valentine-French, Suzanne (2019). *Lifespan Development: A Psychological Perspective*. 2 uppl. Creative Commons. <http://dept.clcillinois.edu/psy/LifespanDevelopment.pdf>.
- Lehti-Eklund, Hanna & Green-Vänttinen, Maria (2011). Svenska i finska grundskolor. *Nordica Helsingensia* 27 (27). <http://hdl.handle.net/10138/30082>.
- Leppänen, Sirpa, Nikula, Tarja, Käätä, Leila, Pitkänen-Huhta, Anne, Piirainen-Marsh, Arja, Muhonen, Anu, Kytölä, Samu, Toriseva, Marianne, Paakkinen, Terhi, Koskela, Heidi, Virkkula, Tiina (2008). *Kolmas kotimainen : lähikuvia englannin käytöstä Suomessa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Pendry, Louise F. & Salvatore, Jessica (2015). Individual and social benefits of online discussion forums. *Computers in Human Behavior* 50 (1), 211–220. <http://doi.org/10.1016/j.chb.2015.03.067>
- Pitkänen, Ville & Westinen, Jussi (2018). *Identiteettejä kahdella kielellä: Tutkimus ruotsin- ja suomenkielisistä*. Raportti 3. e2 Tutkimus. <https://www.e2.fi/julkaisut/julkaisut/identiteetteja-kahdella-kielella-tutkimus-ruotsin-ja-suomenkielisista>.
- Robinson, Katherine Morton (2001). Unsolicited Narratives from the Internet: A Rich Source of Qualitative Data. *Qualitative Health Research* 11 (5), 706–714. <https://doi.org/10.1177/104973201129119398>
- Salmi, Vili (2023). *Pakkoruotsi, uhanalainen kielimuoto: Ruotsin tarpeesta, osaamisesta ja merkityksestä kauppakeskuksien työntekijöiden mielikuvien ja kokemuksien Lahdessa ja Helsingissä*. (Magisteravhandling, Helsingfors universitet). <http://hdl.handle.net/10138/358919>.

- SAOB = Svenska Akademiens ordbok (2024). *tvång*. Hämtad den 28 november 2024 från <https://svenska.se/tre/?sok=tv%C3%A5ng&pz=1>.
- SAOB = Svenska Akademiens ordbok (2025). *valfrihet*. Hämtad den 28 januari 2025 från <https://svenska.se/tre/?sok=Valfrihet&pz=1>.
- Saukkonen, Pasi (2011). Mikä suomenruotsalaisissa ärsyttää: Selvitys mediakeskustelusta Suomessa. *Magma-studie* 2011 1, Finlands svenska tankesmedja Magma.
- Savolainen, Stina (2021). ”Enda gången man hör eller pratar finska så är i skolan”1: Ruotsinkielisten opiskelijoiden kokemuksia suomen kielestä ruotsinkielisessä arjessa. *Sananjalka* 63 (1), 264–283. <https://journal.fi/sananjalka/article/view/98427/65933>.
- SFP, RKP (2025). *Politik A-Ö: Språkpolitik*. Hämtad den 15 februari 2025 från <https://sfp.fi/artiklar/politik/sprak-minoritetspolitik/sprakpolitik/>.
- Suomi24 (2024). *Suomen suurin verkkoyhteisö*. Hämtad den 20 oktober 2024 från <https://www.suomi24.fi>.
- Takala, Sauli (2012). *Miten suomea ja ruotsia osataan äidinkielenä ja toisena kansalliskielenä peruskoulun ja lukion päättövaiheessa?* Kansalliskielistrategiaprojektille laadittu katsaus 2012. https://kiesplang.fi/publications/Takala_Miten-suomea-ja-ruotsia-osataan_Kansalliskielistrategiaprojektille-laadittu-katsaus_2012.pdf.
- Tammela, Jenni (2019). ”Det är svårt men intressant”: Elevernas motivation för och attityder till svenska språket i en finsk högstadieskola I: Koivisto, Johanna (red.). *På tal om svenskan*. Tampere Studies in Language, Translation and Literature: B7. 196 – 216.
- Tilastokeskus (2022). *Väestö syntyperän ja kielen mukaan 2022*. Hämtad den 7 februari 2024 från www.tilastokeskus.fi.
- Undervisnings- och kulturministeriet (2024). *Kunskaperna i svenska språket har försvagats efter att provet upphörde att vara obligatoriskt i studentexamen*. Hämtad den 14 januari 2025 från <https://okm.fi/sv/-/kunskaperna-i-svenska-spraket-har-forsvagats-efter-att-provet-upphorde-att-vara-obligatoriskt-i-studentexamen>.
- Utbildningsstyrelsen (2025a). *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen*. Hämtad den 14 januari 2025 från <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grunderna-laroplanen-den-grundlaggande-utbildningen>.
- Utbildningsstyrelsen (2025b). *Kielenopiskelutaidot*. Hämtad den 26 februari 2025 från <https://www.oph.fi/fi/kielenopiskelutaidot>.
- Varis, Markku (2015). Äidinkielen opetuksen monenlaiset juuret. Arvosteltu teos: Katri Karasma 2014. Aapisesta ylioppilaskokeeseen. Äidinkielen opetuksen historia. Espoo: Äidinkielen Opetustieteen Seura. 340 s. *Kasvatus & Aika* 9 (2), 79–88. <https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/68531>.
- Vento, Isak (2025). Språkbarometern 2024. Justitieministeriets publikationer: Utredningar och anvisningar.

Väistö, Janne (2017). Toinen kotimainen toisen tasavallan Suomessa: Ruotsin kieli pakolliseksi aineeksi peruskouluun vuonna 1968. (Doktorsavhandling, Åbo Akademi). <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-765-863-8>.

Wainikainen, Jaakko (2017). *Suomalaisten kansainvälinen kielellinen pääoma: Kuka puhuu ja kuinka montaa kieltä?* (Pro gradu-avhandling, Tammerfors universitet). <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/101177/GRADU-1495202393.pdf?sequence=1&isAllowe>